

การพัฒนามาตรวัดขวัญของครูประถมศึกษา

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

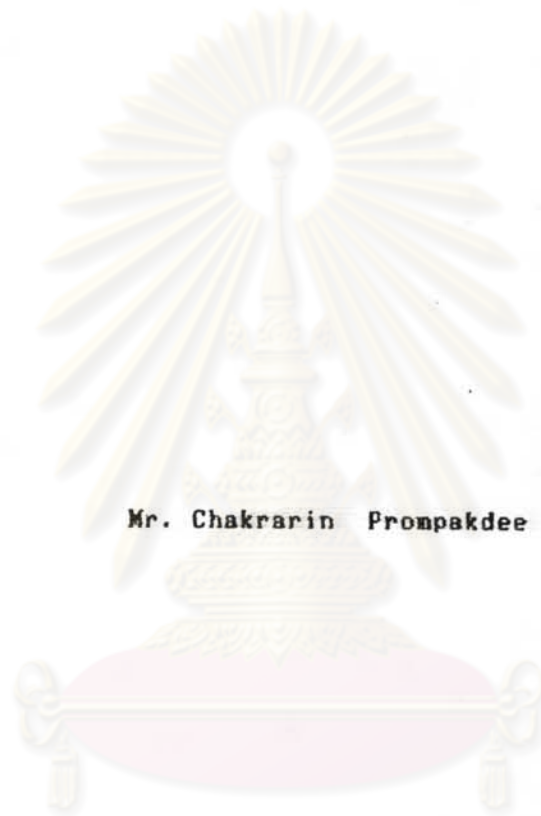
พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-160-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017827 117098869

A DEVELOPMENT OF MORALE SCALE FOR PRIMARY SCHOOL TEACHERS

Mr. Chakrarin Prompakdee

**ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**
A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of The Requirements

for the Degree of Master of Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-160-1

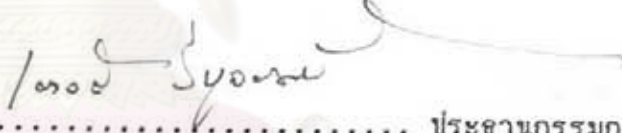
หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
ภาควิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

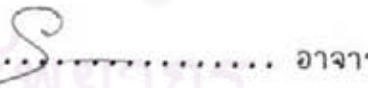
การพัฒนามาตรวัดขวัญของครูประถมศึกษา
นายจักรินทร์ พรหมภักดี
วิจัยการศึกษา
ศาสตราจารย์ ดร. อุตมพร จามรमान

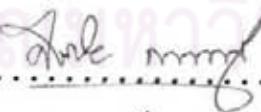
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

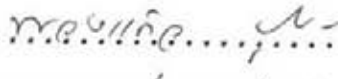

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เขาวดี วิบูลย์ศรี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. อุตมพร จามรमान)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาลี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นวรงค์ ปุณณกนก)

นายจักรินทร์ พรหมภักดี : การพัฒนามาตรวัดขวัญของครูประถมศึกษา
 (A DEVELOPMENT OF MORALE SCALE FOR PRIMARY SCHOOL TEACHERS.)
 อ.ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ ดร. อุทุมพร จามรมาน, 129 หน้า.
 ISBN 974-579-160-1

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนามาตรวัดขวัญของครูประถมศึกษา ให้มีคุณภาพ
 สูงในด้านความเที่ยงและความตรง โดยในขั้นแรกผู้วิจัยได้สร้างมาตรวัดขวัญของครูประถม
 ศึกษารุ่น 60 ข้อ เป็นมาตรประเมินค่าแบบกรานิกที่มีรายการตอบ 7 รายการ ซึ่งครอบคลุม
 ปัจจัยที่เกี่ยวกับขวัญในการปฏิบัติงานคือ (1) สภาพการปฏิบัติงาน (2) สวัสดิการ
 (3) ภารกิจในหน้าที่รับผิดชอบ (4) ความเชื่อมั่นและยอมรับในตัวผู้บริหาร (5) สถานภาพ
 และการยอมรับนับถือ (6) การมีส่วนร่วมในการบริหาร (7) สัมพันธภาพของบุคลากรใน
 โรงเรียน (8) ความมั่นคงปลอดภัยและความก้าวหน้า (9) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
 (10) ความเพียงพอของรายได้ (11) การปฏิบัติอย่างยุติธรรมของผู้บริหารต่อครู
 (12) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (13) ปัญหาส่วนตัวของครู

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูประถมศึกษาจำนวน 532 คน ซึ่งได้จากการสุ่มจาก
 ภาคทางภูมิศาสตร์ทั้ง 4 ภาคของประเทศไทย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
 SPSS-X โดยการคำนวณค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นมีหาค่าความ
 เบี่ยงเบน และค่าความโค้งรายข้อ คำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า และวิเคราะห์ตัวประ
 กอบด้วยการสกัดตัวประกอบสำคัญ และหมุนแกนตัวประกอบแบบอโรทอนอล ด้วยวิธีแวน-
 แมกซ์ เพื่อเป็นการตัดสินความเที่ยงและความตรงตามทฤษฎีของมาตรวัด

ข้อค้นพบที่สำคัญมีดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนรวมจากคะแนนเต็ม 420 มีค่าเท่ากับ 341.6
 ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดมีค่าอยู่ระหว่าง 135 ถึง 410 การแจกแจงความถี่ของคะแนนมีลักษณะ
 เบ้ซ้าย
2. ค่าความเที่ยงแบบความคงที่ภายใน จากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า
 มีค่าเท่ากับ .9543
3. ผลการวิเคราะห์ตัวประกอบ ได้ตัวประกอบขวัญของครูประถมศึกษาจำนวน
 13 ตัวประกอบ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับสมมติฐานการวิจัย โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมาก
 ไปหาน้อยดังนี้คือ (1) ความเชื่อมั่นและยอมรับในตัวผู้บริหาร (2) สัมพันธภาพของบุคคลา
 กรในโรงเรียน (3) ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนบ้าน
 (4) สภาพการปฏิบัติงาน (5) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (6) ความเชื่อถือ
 ศรัทธาในอาชีพครู (7) ความเพียงพอของรายได้ (8) การยอมรับจากเพื่อนร่วมงานและ
 นักเรียน (9) ความสอดคล้องระหว่างความรู้ความสามารถกับงานที่ปฏิบัติ (10) ความมั่ง
 คงปลอดภัยและความก้าวหน้า (11) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (12) ปัญหาสุขภาพ
 และ (13) ความเหมาะสมของปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย โดยตัวประกอบเหล่านี้
 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 65.8 ของความแปรปรวนทั้งหมด

ภาควิชา ..... ศึกษาศาสตร์
 สาขาวิชา ..... การวัดและประเมินผลทางการศึกษา
 ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

CHAKRARIN PROMPAKDEE : A DEVELOPMENT OF MORALE SCALE FOR
PRIMARY SCHOOL TEACHERS.

THESIS ADVICOR : PROFESSOR UTUMPORN JAMORNARN, Ph.D.

129 pp.

The purpose of this study was to develop a reliable and valid morale scale for primary school teachers. The 60 items of seven-point graphic rating scale describing 13 groups of primary school teachers' morale namely : (1) work conditions, (2) facilities, (3) teaching loads, (4) recognition and belief in principals, (5) status, (6) cooperation in administrating, (7) rapport among teachers, (8) security and progress in work, (9) work satisfaction, (10) salary, (11) fairness, (12) relationship between teacher and students, and (13) teachers' problems.

The sample group consisted of 532 primary school teachers randomly selected from four geographical regions of Thailand.

The major findings were as follows :

1. The arithmetic mean was 341.6 from 420 total score, the minimum and maximum points were reported to be 135 and 140 respectively. The frequency distribution was negatively skewed.

2. The internal consistency coefficient was .9543.

3. The results of factor analysis identified certain 13 factors appeared to be quite similar to the hypothesis :
(1) recognition and belief in principals, (2) rapport among teachers, (3) rapport with families and niegbours, (4) work conditions, (5) relationship between teacher and students, (6) belief with their profession, (7) salary, (8) recognition from colesgues, (9) consistency between work and aptitude, (10) security and chances for advancement, (11) work satisfaction, (12) health problems, and (13) teaching loads. These factors accounted for 65.8 % of total variance of The Primary Teacher Morale Scale.

ภาควิชา ..... ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา ..... การวัดและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงไปด้วยดี ก็เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่ง จากศาสตราจารย์ ดร. อุตุนทร จามรมาน ที่ได้ให้ความเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนตรวจ แก้ไขและปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ อย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ ซึ่งได้ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถทำงานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลงไปด้วยดี

ขอขอบคุณนายชัยณรงค์ วิริยะศรีสุวัฒนา นายอาทิตย์ สีหะมงคล นายบุตศรี นารี เพื่อนๆ น้องๆ ชาววิจัยฯ ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือในการค้นคว้าเอกสาร ตลอดจนช่วยดำเนินการในด้านต่างๆ ให้ ขณะที่ผู้วิจัยไม่อยู่ จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้จัดสรรทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้จำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จครั้งนี้

และท้ายที่สุดขอกราบคารวะ พ่อ และ แม่ ที่ได้สนับสนุนส่งเสริมการศึกษาเล่าเรียนของผู้วิจัยมาโดยตลอด อีกทั้งเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งในการทำงานวิจัยครั้งนี้

จักรินทร์ พรหมภักดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
คำจำกัดความเชิงปฏิบัติการที่ใช้ในการวิจัย	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	8
1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับขวัญ	8
2. บัณฑิตที่เกี่ยวข้องกับขวัญและมาตรสำหรับวัดขวัญ	19
3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
1. ลักษณะที่วัด	33
2. การกำหนดจำนวนข้อกระทง	34
3. รูปแบบของข้อกระทง	35
4. การเขียนข้อกระทง	36
5. การสร้างมาตรวัดขวัญของครูประถมศึกษา	38
6. การกำหนดคะแนน	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
7. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	42
8. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	76
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก ก - เมตริกสหสัมพันธ์ของตัวแปร 60 ตัว	113
- เมตริกน้ำหนักตัวประกอบของตัวแปร 60 ตัว ที่หมุนแกนแล้ว	115
ภาคผนวก ข มาตรฐานวัดขวัญของครูประถมศึกษา.....	116

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงน้ำหนักของประเด็นที่เกี่ยวข้องกับขวัญ	34
2	ตารางโครงสร้างแสดงสัดส่วนของจำนวนข้อกระทงในมาตรวัดขวัญ ของครูประถมศึกษา	35
3	แสดงหมายเลขข้อกระทงของแต่ละปัจจัยในมาตรวัด	37
4	แสดงจำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	43
5	แสดงรายชื่อโรงเรียนและจำนวนครูผู้สอนในโรงเรียนที่สุ่มได้ในแต่ละอำเภอ ..	43
6	การแจกแจงของคะแนนรวมจากมาตรวัดขวัญของครูประถมศึกษา	50
7	ค่าต่ำสุด สูงสุด ฐานนิยม มัธยฐาน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโด่งรายชื่อ ของมาตรวัดขวัญของครู ประถมศึกษา	53
8	แสดงจำนวนตัวประกอบของมาตรวัดขวัญของครูประถมศึกษา	57
9	เปรียบเทียบรายการข้อกระทงระหว่างสมมติฐานการวิจัยและ ผลการวิเคราะห์ตัวประกอบ	59
10	ตัวประกอบที่ 1 ความเชื่อมั่นและยอมรับในตัวผู้บริหาร	62
11	ตัวประกอบที่ 2 สัมพันธภาพของบุคคลากรในโรงเรียน	64
12	ตัวประกอบที่ 3 ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวและ เพื่อนบ้าน	65
13	ตัวประกอบที่ 4 สถานการณ์ปฏิบัติงาน	66
14	ตัวประกอบที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน	67
15	ตัวประกอบที่ 6 ความเชื่อถือศรัทธาในอาชีพครู	68
16	ตัวประกอบที่ 7 ความเหนียงนอบของรายได้	69
17	ตัวประกอบที่ 8 การยอมรับจากเพื่อนร่วมงานและนักเรียน	70
18	ตัวประกอบที่ 9 ความสอดคล้องระหว่างความรู้ความสามารถกับงาน ที่ปฏิบัติ	71

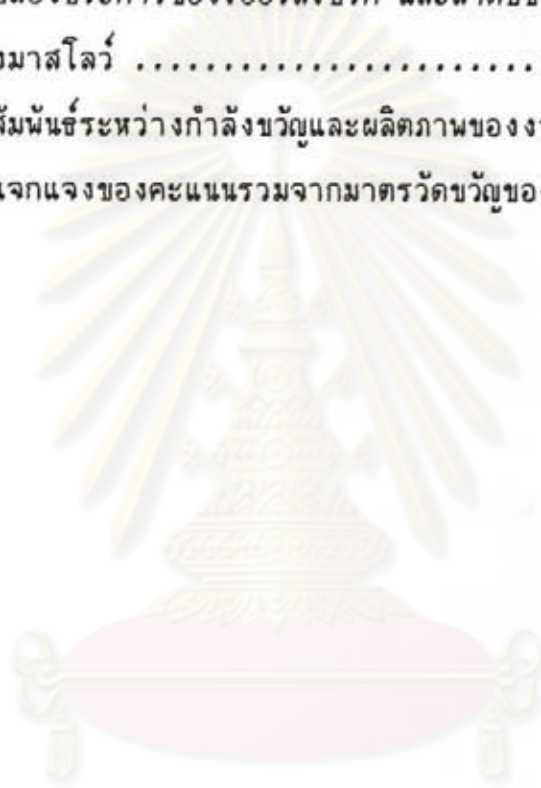
สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19	ตัวประกอบที่ 10 ความมั่นคงปลอดภัยและความก้าวหน้า 72
20	ตัวประกอบที่ 11 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน 73
21	ตัวประกอบที่ 12 ปัญหาสุขภาพ 74
22	ตัวประกอบที่ 13 ความเหมาะสมของปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย 75
23	เมตริกสหสัมพันธ์ของตัวแปร 60 ตัว 113
24	เมตริกน้ำหนักตัวประกอบ (Factor loading) ของตัวแปร 60 ตัว ที่หมุนแกนแล้ว 115

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	องค์ประกอบสองประการของเฮอर्सเบิร์ก และลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์	14
2	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกำลังขวัญและผลิตภาพของงาน	16
3	ลักษณะการแจกแจงของคะแนนรวมจากมาตรวัดขวัญของครูประถมศึกษา ...	51

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย